

Allmänna pensionsfondens verksamhet 1999 (skr. 1999/2000:132)

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 1999/2000:132 Redovisning av Allmänna pensionsfondens verksamhet 1999. Utskottet föreslår att regeringens skrivelse läggs till handlingarna. Ingen motion har väckts i ärendet.

I skrivelsen finns bl.a. en sammanställning av fondstyrelsernas årsredovisningar samt regeringens utvärdering av fondernas verksamhet, resultat och förvaltning. AP-fondens marknadsvärderade resultat uppgick 1999 till 77 miljarder kronor. Skillnaden mellan pensionsavgifterna och pensionsutbetalningarna – det s.k. avgiftsunderskottet – blev under året 29,8 miljarder kronor. De administrativa avgifterna uppgick till 0,8 miljarder kronor (ca 0,1 % av kapitalet) och som en följd av det reformerade ålderspensionssystemet levererade AP-fonden 45 miljarder kronor till staten under 1999. Det sammanlagda fondkapitalet ökade därmed med 1,4 miljarder kronor till 746,7 miljarder kronor.

Resultatet motsvarar en avkastning på 10,2 % av det totala fondkapitalet. Räknas inflationen bort ger det en real avkastning under 1999 på 8,8 %. De senaste fem åren har avkastningen för första–femte AP-fondstyrelserna legat på i genomsnitt 11,8 % per år. Den reala avkastningen blev under samma period 11 % per år.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

Allmänna pensionsfondens verksamhet 1999

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 1999/2000:132 till handlingarna.

Stockholm den 26 oktober 2000

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp) och Tommy Waidelich (s).

Utskottets överväganden

Allmänna pensionsfondens verksamhet 1999

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar lägga regeringens skrivelse 1999/2000:132 Redovisning av Allmänna pensionsfondens verksamhet år 1999 till handlingarna.

Skrivelsen

I skrivelsen lämnas en redovisning av Allmänna pensionsfondens (AP-fondens) verksamhet under 1999. Redovisningen innehåller bl.a. en sammanställning av fondstyrelsernas årsredovisningar, en sammanfattning av styrelsernas utvärdering av förvaltningen samt regeringens utvärdering och bedömning av förvaltningen av fondkapitalet. I likhet med tidigare år har regeringen anlitat konsultföretaget William Mercer för att ta fram ett underlag för regeringens utvärdering. Utvärderingen omfattar första till sjätte fondstyrelsen. Den sjunde fondstyrelsen ingår inte i utvärderingen eftersom styrelsen inte förvaltat några medel under 1999.

AP-fondens sammantagna s.k. marknadsvärderade resultat (direktavkastningen plus realiserade och ej realiserade värdeförändringar av kapitalet) uppgick under 1999 till 77 miljarder kronor, visar sammanställningen av fondstyrelsernas årsredovisningar.

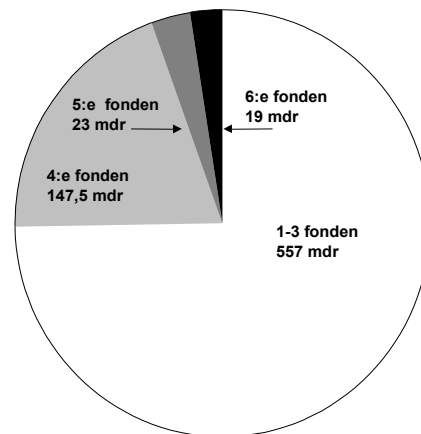
Skillnaden mellan pensionsavgifterna och pensionsutbetalningarna – det s.k. avgiftsunderskottet – blev under året 29,8 miljarder kronor. De administrativa avgifterna uppgick till 0,8 miljarder kronor (ca 0,1 % av kapitalet) och som en följd av det reformerade ålderspensionssystemet levererade AP-fonden 45 miljarder kronor till staten under 1999. Detta innebär sammantaget att fondkapitalet under förra året enbart ökade med 1,4 miljarder kronor till 746,7 miljarder kronor, trots resultatet på 77 miljarder kronor.

Resultatet motsvarar en nominell avkastning på 10,2 % av det totala fondkapitalet. Räknas inflationen bort ger det en real avkastning under 1999 på 8,8 %. De senaste fem åren – dvs. perioden 1995–1999 vilket är den period som regeringen har som utgångspunkt i sin utvärdering av fondstyrelserna – har avkastningen för **första–femte AP-fondstyrelserna** legat på i genomsnitt 11,8 % per år. Den reala avkastningen blev under samma period 11 % per år.

Det marknadsvärderade resultatet för **första–tredje fondstyrelserna**, de kapitalmässigt största fonderna i AP-fondsyttemet (se figur 1), blev 3,6 miljarder kronor under 1999, vilket motsvarar en avkastning på nominellt 0,6 % och realt – 0,6 % av fondkapitalet. Under utvärderingsperioden 1995–1999 har avkastningen i genomsnitt varit 9,2 % per år nominellt och 8,2 % realt. **Fjärde fondstyrelsens** marknadsvärderade resultat för 1999 blev 58,4 miljar-

der kronor, vilket ger en nominell avkastning på 64,7 % och en real avkastning på 62,8 %. De senaste fem åren har den nominella avkastningen varit drygt 30 %. Det marknadsvärderade resultatet för **femte fondstyrelsen** blev i fjol 8,2 miljarder kronor. Det motsvarar en nominell avkastning på 53,1 % och en real avkastning på 51,3 %. Under den senaste femårsperioden har den femte fondstyrelsens kapitalförvaltning gett en nominell avkastning på i genomsnitt 30 % per år. Resultatet för den sjätte fondstyrelsen blev 6,6 miljarder kronor under 1999. Det ger en nominell avkastning på 55,8 % och en real avkastning på 54 %. Eftersom sjätte fondstyrelsen endast varit verksam sedan slutet av 1996 finns än så länge inga uppgifter om styrelsens resultat under de senaste fem åren.

FIGUR 1. STORLEKEN PÅ FONDSTYRELSENA 1999
(FONDKAPITAL I MILJARDER KRONOR)

Som framgår av figur 1 är första till tredje fondstyrelserna de största fonderna med ett totalt fondkapital på drygt 557 miljarder kronor. Näst störst är fjärde fondstyrelsen med drygt 147 miljarder kronor, följt av femte fondstyrelsen med ett fondkapital på 23 miljarder kronor. Kapitalet i den sjätte fondstyrelsen uppgick i slutet av 1999 till knappt 19 miljarder kronor.

I tabell 1 sammanfattas regeringens bedömning och utvärdering av fondstyrelsernas resultat, mål och placeringsinriktning under 1999.

TABELL 1. REGERINGENS BEDÖMNING AV FONDSTYRELSESNAS VERKSAMHET

	Mål och inriktning av verksamheten	Resultat av förvaltningen
Första- tredje fondsty- relserna	Målen för de olika delportföljerna är i stort sett bra formulerade. Målet för den totala portföljen är dock mindre bra. Målet är ottydligt. Ett tydligt och investeringsbart mål för hela portföljens avkastning och risk bör tas fram. Regeringen delar styrelsernas syn att ökade placeringar i utländska tillgångar är fördelaktigt, men styrelsen bör precisera om man i förvaltningen av den utländska nominella portföljen avser att överträffa ett valutasäkrat eller ett ej valutasäkrat index. Regeringen vidhåller sin tidigare kritik att riktmärket för den nominella räntebärande portföljen bör beräknas av en extern part.	I fjol misslyckades styrelserna med att nå det kortsiktiga målet att realvärdesäkra fondkapitalet. Sett över en femårsperiod har dock målet uppnåtts. Förvaltningen av fastigheter har gett ett gott resultat de senaste fem åren. Utvärderingen av den utländska ränteportföljen försvåras av att andelen valutasäkring ändrats. Målet att förvaltningen av svenska realobligationer skall överträffa ett real marknadsindex har inte uppnåtts under den period detta varit möjligt att utvärdera.
Fjärde och femte fondsty- relserna	Regeringen noterar att både fjärde och femte fondens målformuleringar är väl avvägda. Det gör att förvaltningen kan utvärderas på ett bra sätt. Regeringen ställer sig däremot frågande till femte fondens val att enbart exponera den utländska portföljen mot Europa. En sådan snäv tolkning av mandatet för utlandsplaceringar bör, enligt regeringen, bygga på en tydlig strategi. En sådan saknar emellertid femte fondstyrelsen.	Vare sig fjärde eller femte fonden har de senaste fem åren nått de uppsatta målen för den totala förvaltningen. Fjärde fondens avkastning har de gångna fem åren varit 30,7 % per år, medan jämförelseindex avkastat 33,1 % per år. Femte fondens avkastning har varit 30 % per år medan jämförelseindex gett 32,5 % per år. Det svagare resultatet beror främst på dålig avkastning 1998 samtidigt som den tidigare höga likviditetsandelen i portföljen gjort det svårt att nå målen. Under 1999 har fjärde fonden nått målet att slå ett kombinerat index. Resultatet för den femte fonden var i fjol sämre än jämförelseindex.
Sjätte fondsty- relsen	Målen är i huvudsak välgrundade och möjliga att följa upp. Målet för totalportföljen att slå det s.k. FDAX-index är rimligt. Enligt regeringen är dock målet för lågt satt. Målet bör vara att överträffa FDAX med 0,5–1 procentenhet per år.	Eftersom verksamheten pågått under kort tid är det svårt att utvärdera resultatet. Det är dock positivt att portföljen med onoterade innehav har ökat. Däremot har fonden inte utnyttjat de riskspridningsmöjligheter som finns i att investera i företag i olika mognadsfaser. Fonden är överviktad i företag som befinner sig i expansionsfasen. Portföljerna bör renodlas. Sammanblandningen av noterade och onoterade innehav gör att det blir svårt att utvärdera resultatet samt svårare att nå avkastningsmålet för den onoterade portföljen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har granskat regeringens skrivelse 1999/2000:132 Redovisning av Allmänna pensionsfondens verksamhet 1999 och föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.